

Torsdag 18.juni 2020

Innspill til regjeringens koordineringsgruppe for tilbudet til sårbare barn og unge

Norsk psykologforening viser til epost fra Barne- ungdoms og familiedirektoratet v/ strategidirektør Bjørn Lescher-Nuland, datert 5.juni 2020, med invitasjon til å komme med innspill til regjeringens koordineringsgruppe for tilbudet til sårbare barn og unge. Frist for innspill var 17. juni og vi beklager forsinkelsen. Våre innspill er basert på tilbakemeldinger fra medlemmer i kommunale tjenester og spesialisthelsetjenesten.

Innledning

Vi har fått relativt få innspill, men svarene nedenfor oppsummerer det som er gjennomgående i svarene. Dette kan gi en indikasjon på noen trekk ved tilstanden flere steder, men innebærer at ingen vil kjenne igjen sine konkrete innspill i oppsummeringen. Der det kun er en som har rapportert om noe særskilt fremgår dette av teksten.

Konkrete svar på spørsmål:

1. *Er det fremdeles endringer tilbudet i de tjenestene dere kjenner best som følge av covid-19 pandemien (for eksempel på bakgrunn av omdisponering, karantenebestemmelser, redusert tilbud i barnehager / skoler eller pålegg om at det ikke skal gjennomføres fysiske møter eller konsultasjoner)?*
 - Hovedinntrykk er at de fleste tjenester (men ikke alle) ser ut til å være på god vei til å være gjenåpnet mer eller mindre som normalt. Noen tjenester leveres fremdeles digitalt da dette er praktisk og ønskelig for tjenestemottager både i kommunene og BUP.
 - Redusert tilbud i noen kommuner henger som regel sammen med noe omdisponering av sykepleiere (for eksempel i helsestasjon- og skolehelsetjeneste).
 - Ingen rapporterer om at folk som oppsøker hjelp ikke får det. Noe av det som beskrives som redusert tilbud handler om forebyggende tiltak som hjembesøk etter fødsel, foreldrekurs/veiledning /gruppetilbud o.l
 - I BUP begrenses tilbudet noe av at smitteverntiltak tar tid, men til gjengjeld trekkes det frem at det er færre interne møter mv slik at det frigjøres tid til pasienter.
 - Tidligere i den nedstengte perioden tok færre kontakt med hjelpetilbud og færre henvisninger kom til BUP. Dette ser ut til å normalisere seg begge steder, men det rapporteres ikke om unormalt mange som kontakter hjelpeapparatet/blir henvist.

- I en kommune rapporterer noen om særlig øket pågang til helsestasjon for ungdom. Dette er muligens gyldig flere steder i og med at flere peker på at ensomhet blant ungdom som i utgangspunktet var sosialt isolert eller strevde med sosial kontakt før covid 19 er en utfordring som trekkes frem av flere.
- Både fra spesialisttjenesten og kommunen (PPT) får vi noen innspill om etterslep/mye å ta igjen når det gjelder utredninger da dette har ikke vært mulig å gjøre under nedstengning og har gått ut over barn og unge med tilstander som krever dette. Vi vet ikke hvor omfattende dette er, men er rapportert fra flere og i tråd med den utfordringen vi pekte på i april.

2. *Opplever dere at det fremdeles er en utfordring i tilbudet i tjenestene fordi barn/familie selv avbestiller eller ikke møter?*

- Nei, de fleste tar imot tilbud som vanlig før Covid 19.
- Enkelte som har underliggende sykdommer/gravide, ekstra engstelige foreldre/ ber om telefonoppfølging, videosamtaler.

Vi har stilt våre medlemmer noen tilleggs spørsmål som gir noen konkrete innblikk i konsekvenser og tilstand i befolkningen. Svarene er basert på flere innspill.

Fra kommunale tjenester

Er det særskilte grupper av barn, ungdom, voksne eller eldre dere bekymrer dere for?

- Ungdommer som fra før har hatt lite nettverk har blitt enda mer isolert og ensomme.
- Barn/ungdommer som har foreldre som sliter med fysisk og/el psykisk og/el rus, og/el vold. I tillegg til mye tid sammen, mangel på strukturell støtte (barnehage og skole), som ikke er «så vanskelige» at de er i kontakt med BUP, Barnevern.
- Barn av foreldre som har mistet jobb og inntekt.
- Barn som har slitt med sosial kompetanse eller har følt seg utenfor også forut Covid, blir mer ensomme eller mister sosial øving i perioden med nedstenging og påfølgende sommerferie.
- Unge voksne som har psykiske vansker og bor alene. Perioden med begrenset sosial kontakt fører til forverring (jfr innspill fra BUP nedenfor)
- En kommune rapporterer om barn som er født under Korona- tiltak at i flere tilfeller der det har vært komplikasjoner knyttet til fødsel og far ikke har kunnet være tilstede, blir psykisk helsehjelp/familiehjelp kontaktet pga samspill og regulering av barnet, med totalt utslitte foreldre etter bare få uker. Arbeidet består i å «reparere» relasjoner og prosesser mellom foreldre og barn som ellers hadde gått mer av seg selv.

Har dere et generelt inntrykk av hvordan covid-19 og smitteverntiltakene har påvirket befolkningens psykiske helse/sykdom lokalt?

- Samtlige rapporterer at noen har hatt godt av perioden med nedstengning som følge av mindre stress og mer tid sammen, andre har hatt klar forverring i sine symptomer.
- Gjenåpning av skoler med små kohorter og faste voksne har gjort engstelige barn med tendens til høyt skolefravær trygge. Flere peker på at en del barn har vist økt trivsel og fungering i perioden der skolen åpnet for mindre grupper.
- Helsestasjon for ungdom i en kommune har en økning av henvendelser fra ungdom med nedstemthet og grubling eller bekymring. Noe økning av henvisninger på tvangslidelse og

helseangst til Familieteam. Noen med atferdsvansker eller utfordringer med sosial fungering har strevd med oppstart av skoler og barnnehager.

Fra spesialisthelsetjenesten

Er det særskilte grupper dere bekymrer dere for?

- Ungdom og unge voksne som lever ganske isolert og opplever mye ensomhet. Noen bor alene, har lite sosialt nettverk, vanskelig familieituasjon m.m. For eksempel kan dette være ungdom på videregående skole som mange steder fremdeles har begrenset oppmøte. Endel ungdom har også store problem med å delta i hjemmeundervisning fordi de ikke greier å organisere seg og mangler motivasjon. Mange av disse forteller om økt tristhet, håpløshet, ensomhet
- Pasienter med tvangsproblematikk har det vanskeligere.
- Pasienter med luftveissymptomer og pasienter sårbare for korona er det vanskeligere å følge opp på en god måte.
- Veldig mange ungdommer/foreldre beskriver også at barna hadde det bedre i coronatiden, god oppfølging fra skole på digitale plattformer, mindre stress – det er helt unntaksvis at ungdommer i BUP sier det var kun negativt med hjemmeskole.

Har dere et generelt inntrykk av hvordan covid-19 og smitteverntiltakene har påvirket befolkningens psykiske helse lokalt?

- For noen har det medført mindre stress og krav, samt mer støtte og oppfølging fra familien (mange som bor i tilrettelagt bolig har flyttet hjem til foreldrene i denne perioden) slik at tiltakene har hatt en positiv effekt på psykisk helse. For andre har brudd på de vanlige rutinene vært en stor utfordring.
- Tror den stort sett har blitt bedre, men de mest sårbare og marginaliserte opplever gjerne en forverring.

Med vennlig hilsen

Norsk psykologforening v/ fagsjef Åste Herheim